

1 - Moje pravice med preiskavo

Sem tuj/-a državljan/-ka. Ali to vpliva na preiskavo?

V splošnem dejstvo, da ima stranka v preiskavi status tujega državljana, ne vpliva na kazensko preiskavo. Tuji državljani imajo v preiskavi enake pravice kot španski državljani, odobrene pa so jim tudi določene posebne pravice, kot je pravica do brezplačne pomoči tolmača, kadar tuji državljani ne razumejo ali ne govorijo španščine ali uradnega jezika, v katerem postopek poteka. Kadar so tuji državljani v okviru kazenske preiskave pridržani, imajo pravico, da se o njihovem odvzemu prostosti in kraju pridržanja kadar koli obvesti konzularno predstavništvo njihove države. Prav tako imajo pravico, da jih obiščejo konzularni organi njihove države in da z njimi komunicirajo in si dopisujejo.

Status tujega državljana stranke v preiskavi se lahko upošteva pri odločanju o njenem položaju (pripor) med kazenskim postopkom in sprejemanju drugih ukrepov, ki manj omejujejo pravice, na primer odvzem potnega lista ali prepoved zapustitve nacionalnega ozemlja.

Katere so faze preiskave?

Cilj kazenske preiskave je zbrati dokaze v zvezi z morebitno storitvijo kaznivega dejanja in identificirati domnevne storilce navedenega kaznivega dejanja.

Pri tem poznamo dve fazi:

- **Policija:** policija preiskuje znana dejstva, ki lahko predstavljajo kaznivo dejanje. V ta namen stopi v stik z vsemi posamezniki, ki bi lahko kakor koli sodelovali pri dogodkih, išče materialne dokaze, priče itd.
- **Sodstvo (predobravna):** če policija odkrije znake kaznivega dejanja in identificira domnevno odgovorne stranke, pošlje poročilo kriminalistične policije preiskovalnemu sodniku, ki sproži ustrezen kazenski postopek in po potrebi sprejme primerne ukrepe (zaslišanje strank v preiskavi in prič, pridobivanje dokumentov, pomembnih za zadevo, vnašanje v sistem in iskanje, analiza vsebine itd.).

Če ni najdenih dokazov o storitvi kaznivega dejanja ali je storilec neznan, se primer opusti in zaključi.

Če so dokazi o storitvi kaznivega dejanja najdeni, se postopek nadaljuje z vmesno fazo, katere namen je določiti, ali je preiskava končana in ali je primerno vložiti obtožnico.

Po predložitvi ustreznega obtožnega akta in odgovora na tožbo, če je primerno, so stranke povabljene na sojenje.

Špansko tožilstvo (*Ministerio Fiscal*) mora biti obveščeno o poteku kazenske preiskave in lahko zahteva, da preiskovalni sodnik (*Juez de Instrucción*) izvede kakršno koli preiskovalno dejanje, ki se mu zdi pomembno. Če meni, da ni zadostnih dokazov o storitvi kaznivega dejanja ali njegovih storilcih, lahko zahteva, da se zadeva opusti. Če pa meni, da obstajajo zadostni dokazi, ki bremenijo osebo za kaznivo dejanje, bo po zaključku preiskave vložil ustrezeni obtožni akt.

Zbiranje dokazov/Pooblastila preiskovalcev

Kriminalistična policija (*Policía Judicial*) je odgovorna za izvajanje preiskovalnih postopkov, s katerimi ugotovi, ali je prišlo do kršitve prava, zbira ustrezne dokaze in identificira storilce kaznivega dejanja. To se izvaja pod nadzorom sodnika, pristojnega za predhodno preiskavo, ki mora v vseh primerih odobriti vsak preiskovalni postopek, ki predstavlja kršitev temeljnih pravic (vstop v hišo in njena preiskava, prestrezanje komunikacij itd.). Špansko tožilstvo (*Ministerio Fiscal*) mora biti obveščeno o poteku kazenske preiskave in lahko zahteva, da preiskovalni

sodnik izvede kakršno koli preiskovalno dejanje, ki se mu zdi pomembno.

Policijsko pridržanje

Praviloma pridržanje ne sme trajati dlje, kot je to nujno potrebno za izvedbo preiskave, v okviru katere se pojasnjujejo dejstva, v nobenem primeru pa dlje kot 72 ur, kar je najdaljši dovoljeni čas, po preteku katerega je treba pridržano osebo izpustiti ali jo izročiti pravosodnemu organu.

Pridržanje lahko odredi policija, in sicer v primerih, ki jih določa zakon. Odredi ga lahko tudi špansko tožilstvo ali neposredno preiskovalni sodnik. V izjemnih primerih lahko pridržanje izvedejo fizične osebe, ki pa morajo pridržano osebo nemudoma predati pravosodnemu organu.

Pridržanje mora potekati tako, da v najmanjši možni meri povzroči škodo osebnosti, ugledu in sredstvom pridržane osebe. Tisti, ki odredijo pridržanje, in tisti, ki so odgovorni za njegovo izvršitev, morajo zagotoviti ustrezno spoštovanje ustavnih pravic pridržane osebe do časti, zasebnosti in osebne podobe.

Ko policija izvede preiskavo, s katero želi pojasniti dejstva, in v predpisanem obdobju 72 ur, bo pridržana oseba izpuščena ali predana pravosodnemu organu.

Zaslišanje

Stranka v preiskavi bo obveščena o svojih pravicah in pozvana, da poda izjavo v zvezi z dejstvi preiskave. Stranka v preiskavi lahko molči in ne poda izjave, če tako želi, ali se odloči, da ne bo odgovarjala na zastavljena vprašanja, ali se lahko izreče, da bo izjavo podala samo pred sodnikom.

Stranka v preiskavi si lahko sama izbere odvetnika; če tega ne stori, ji bo dodeljen odvetnik po uradni dolžnosti. Stranka ima tudi pravico, da se na samem sestane s svojim odvetnikom, preden poda izjavo.

Če je stranka v preiskavi tuj državljan in ne razume ali govori španščine ali uradnega jezika, v katerem postopek poteka, je gluha ali ima okvaro sluha, ali ima jezikovne težave, ima pravico do brezplačne pomoči tolmača.

Stranka v preiskavi ima pravico, da ne poda izjave zoper sebe.

Stranka v preiskavi lahko že na samem začetku izjavi, da je kriva vseh ali določenih kaznivih dejanj, katerih je obtožena. To ne bo zaustavilo izvajanja preiskave ali preprečilo sojenja. Lahko pa bo prišlo do sojenja po hitrem postopku, kar je sicer odvisno od vrste kazni in kaznivega dejanja. V teh primerih lahko odvetnik, ki zastopa stranko v preiskavi, doseže dogovor s španskim tožilstvom, da se izda obsodba, vendar z omilitvijo kazni.

Pripor

Pripor se lahko odredi le, če preiskovalni sodnik meni, da je to primerno, na podlagi zahteve španskega tožilstva in/ali katerih koli članov tožilstva.

V vsakem primeru morajo biti za to izpolnjene pravne zahteve, namen ukrepa pa mora biti doseganje zakonitega cilja (zaščita žrtve in/ali nevtralizacija nevarnosti pobega, tveganja ponovne storitve kaznivega dejanja, uničenja oziroma prikrivanja dokazov).

Kakšne so moje pravice med preiskavo?

Vsaka oseba, ki je obtožena kaznivega dejanja, lahko uveljavlja svojo pravico do obrambe, ki bo v postopku na voljo takoj, ko bo stranka obveščena o njenem obstoju. V ta namen bodo zagotovljene informacije v razumljivem in dostopnem jeziku glede naslednjih pravic:

1. pravice do obveščeniosti o dejanjih, katerih je obtožena, in vseh pomembnih spremembah v zadevi preiskave in obtožnice;
2. pravice do pravočasne preučitve postopka, da se zaščiti pravica do obrambe, v vsakem primeru pa preden je podana izjava;
3. pravice do sodelovanja v kazenskem postopku, da lahko uveljavi pravico do obrambe, skladno z zakonom;
4. pravice do proste izbire odvetnika (razen v primerih, ki jih navaja špansko kazensko procesno pravo);
5. pravice zahtevati brezplačno pravno pomoč, potreben postopek in pogoji za pridobitev navedene pomoči;

6. pravice do brezplačnega prevoda in tolmačenja v skladu s španskim kazenskim procesnim pravom;
7. pravice stranke, da molči in ne poda izjave, če tega ne želi, in da ne odgovarja na zastavljena vprašanja;
8. pravice, da ne poda izjave zoper sebe in se ne izpove zoper sebe.

Kako je z upravičenostjo do tolmača ali prevajalca?

Vsaka oseba v preiskavi bo nemudoma pisno ter na razumljiv in dostopen način in v jeziku, ki ga razume, obveščena o dejanjih, katerih je obtožena, ter o pravicah, zlasti pravici do brezplačne pomoči tolmača v primeru tujega državljanca, ki ne razume ali govori španščine ali uradnega jezika, v katerem postopek poteka, ali v primeru gluhih oseb ali oseb z okvaro sluha ter drugih oseb z jezikovnimi težavami.

Med fazo preiskave se ta pravica kaže v obliki pravice do pomoči s strani tolmača, ki skozi celotni postopek preiskave, v katerem je njegova prisotnost potrebna, vključno z zaslišanjem s strani policije ali španskega tožilstva in vsemi sodnimi obravnavami, uporablja jezik, ki ga oseba v preiskavi razume, ter v obliki pravice do uporabe tolmača v pogovorih z odvetnikom, ki so neposredno povezani s poznejšim zaslišanjem ali podajanjem izjave ali so nujni za vložitev pritožbe ali za druge vloge v postopku.

Kakšne so moje pravice do obveščeni in dostopa do spisa?

V splošnem imate pravico do obveščeni o dejanjih, katerih ste obtoženi, in vseh pomembnih spremembah v zadevi preiskave in obtožnice. Prav tako imate pravico do pravočasne preučitve postopka, da se zaščiti pravica do obrambe, v vsakem primeru pa preden je podana izjava, pri čemer veljajo zakonite izjeme.

Če ste bili pridržani, boste obveščeni tudi o razlogih za vaše pridržanje in vaših pravicah (posebej pravici dostopa do delov postopka, ki so bistveni za izpodbijanje zakonitosti pridržanja ali odvzema prostosti).

Kakšne so moje pravice v zvezi z dostopom do odvetnika in do obveščeni tretje osebe o mojem položaju?

Pravico imate do lastne izbire odvetnika (z upoštevanjem izjem iz španskega kazenskega procesnega prava) in do pomoči tega odvetnika brez nepotrebne odlašanja. Pravica do obrambe zajema pravno pomoč odvetnika, ki ga lahko izberete sami, oziroma, če tega ne storite, odvetnika, dodeljenega po uradni dolžnosti, s katerim se lahko srečate in pogovorite na samem, tudi preden podate izjavo policiji, španskemu tožilstvu ali pravosodnemu organu (ob upoštevanju izjem, določenih z zakonom), in ki bo prisoten ob vseh vaših izjavah, morebitnem priznanju, soočenju s pričami in rekonstrukciji dogodkov.

Kadar ste pridržani, imate pravico, da se o vašem odvzemu prostosti in kraju, kjer ste pridržani, kadar koli brez nepotrebne odlašanja obvesti vaš družinski član ali druga oseba, ki jo določite. Tuji državljani imajo pravico, da se o zgoraj navedenih okoliščinah obvesti konzularno predstavništvo njihove države.

Prav tako imate pravico, da brez nepotrebne odlašanja po telefonu komunicirate s tretjo osebo po izbiri; tuji državljani imajo pravico, da jih obiščejo konzularni organi njihove države in da z njimi komunicirajo in si dopisujejo.

Ali sem upravičen/-a do brezplačne pravne pomoči?

Do brezplačne pravne pomoči ste upravičeni, če ste španski državljan ali tuj državljan, ki zakonito prebiva v Španiji, in dokažete, da nimate zadostnih sredstev za tožbo, in sicer pod zakonsko določenimi pogoji.

Pravica do brezplačne pravne pomoči vključuje oprostitev plačila pravnih zastopnikov in odvetnikov, kadar je njihovo posredovanje obvezno z zakonom in kadar sodnik ali sodišče izrecno zahteva njegovo prisotnost, da zagotovi enako obravnavo strank v postopku, tudi če to ni obvezno. Pomoč odvetnika je dodeljena pridržani osebi ali zaporniku, ki sam ni imenoval odvetnika, za vsako ukrepanje policije, ki ni rezultat sodnega postopka v teku, ali ko se prvič pojavi pred sodnim organom, tudi če je bil priveden s sodno pomočjo. Brezplačna pravna pomoč v primeru žrtev nasilja na podlagi spola, terorizma in trgovine z ljudmi, mladoletnikov ali oseb z motnjo v duševnem razvoju ali duševno boleznijo vključuje takojšnje brezplačno svetovanje in vodenje že pred vložitvijo pritožbe.

v. Kaj morate vedeti:

Domneva nedolžnosti

Domneva nedolžnosti je pravica vsake stranke v postopku ali obtoženca v kazenskem postopku, da je vse do pravnomočne obsodbe obravnavan kot nedolžen.

Domneva nedolžnosti ima dva vidika: pravilo, ki se nanaša na obravnavo, in pravilo, ki se nanaša na sodbo. Kot pravilo, ki se nanaša na obravnavo, pomeni, da se stranka v preiskavi šteje za nedolžno, razen če se s pravnomočno sodbo izkaže drugače. Kot pravilo, ki se nanaša na sodbo, velja, da domneva nedolžnosti učinkuje po oceni dokazov, saj v kazenskem postopku velja, da mora sodnik izhajati iz domneve, da je stranka v postopku nedolžna, in da v primeru, kadar tožilstvo ne dokaže obtožbe zoper stranko v postopku v celoti, njena začasna domneva nedolžnosti postane dokončna.

Pravica do molka in pravica posameznika, da ne izpove zoper sebe

Pravica stranke v preiskavi do molka in njena pravica, da ne izpove zoper sebe, sta temeljni pravici, ki jih lahko stranka izkoristi, ne da bi pri tem posledično utrpela kakršne koli negativne posledice.

Molk obtoženca ne more nadomestiti pomanjkanja zadostnih dokazov za pregon. Z drugimi besedami, tožilstvo mora ne glede na izjavo stranke dokazati obstoj dokaza o storitvi kaznivega dejanja. Kadar obstaja dokaz in če obtoženec po pregledu dokazov za pregon ne odgovori oziroma ne poda zadostnih razbremenilnih pojasnil, se lahko njegov molk šteje kot potrditev krivde. Zato je pomembno, da je obtoženec seznanjen z dokaznim gradivom za pregon, preden poda svojo izjavo.

Če dokazov za pregon obtoženca ni dovolj, njegov molk ne more nadomestiti pomanjkanja takih dokazov za pregon.

Dokazno breme

Materialno dokazno breme nosi izključno tožilstvo in ne obramba. Zaradi domneve nedolžnosti nosi dokazno breme tožilstvo, ki je izključno odgovorno za dokazovanje dejstev iz kazenske ovadbe (odgovornosti nikoli ne nosi obramba). Poleg tega mora biti dokazni postopek dovolj izčrpen, da zagotovi sodišču dokaz tako o obstoju kaznivega dejanja kot tudi kazenske odgovornosti obtoženca v tem dejanju.

Kateri konkretni zaščitni ukrepi veljajo za otroke?

Če je oseba v preiskavi mladoletnik, bo predhodno preiskavo izvedlo špansko tožilstvo za pregon mladoletnikov (*Fiscalía de Menores*), sojenje pa špansko sodišče za mladoletnike (*Juzgado de Menores*), tj. sodišče s posebno pristojnostjo, ki jo ureja sistemski zakon 5/2000 z dne 12. januarja 2000, ki ureja kazensko odgovornost mladoletnikov. V tem zakonu je določeno, da so mladoletniki, stari od 14 do 18 let, kazensko odgovorni, vendar zanje velja posebna pravna ureditev. Zato so v primeru, kadar so pridržane mladoletne osebe, te predane oddelku tožilstva za mladoletnike (*Secciones de Menores de la Fiscalía*), o njihovem pridržanju in kraju pridržanja pa so takoj, ko je ugotovljena njihova mladoletnost, obveščeni posamezniki s starševskimi ali skrbniškimi pravicami ali njihovi dejanski skrbniki.

Če gre za mladoletnika, ki je tuj državljan, je o njegovem pridržanju obveščen konzulat njegove države.

Kateri konkretni zaščitni ukrepi veljajo za ranljive osumljene osebe?

Zaenkrat zaščitni ukrepi za ranljive osumljene osebe niso sistematično vključeni v špansko zakonodajo; čeprav so ti že predvideni v osnutku zakonika o kazenskem postopku, ta še ni začel veljati.

Španska zakonodaja tako vključuje konkretne zaščitne ukrepe za ranljive osumljene osebe zgolj nesistematično, npr. uporabo razumljivega in dostopnega jezika v kazenskih postopkih, pravico do brezplačne pomoči tolmača v primeru gluhih oseb ali oseb z okvaro sluha ter drugih oseb z jezikovnimi težavami itd.

Kakšni so zakonski roki med preiskavo?

Sodna preiskava bo opravljena v največ 12 mesecih od začetka obravnave primera.

Če se pred koncem tega obdobja izkaže, da preiskave ne bo mogoče zaključiti, lahko sodnik po uradni dolžnosti ali

na predlog stranke in po posvetovanju s strankami zaporedno podaljša obdobje za največ šest mesecev.

Podaljšanje je odrejeno s sklepom, v katerem so utemeljeno pojasnjeni vzroki, zaradi katerih preiskave ni bilo mogoče opraviti v danem času, ter posebni potrebni ukrepi in njihov pomen za preiskavo. Z utemeljenim sklepom se lahko podaljšanje tudi zavrne, kadar je to primerno.

Kakšni so postopki pred sojenjem, vključno z nadomestnimi rešitvami za pripor in možnostmi za premestitev v matično državo (evropski nalog za nadzor)?

Evropski nalog za nadzor omogoča osumljencu ali obtožencu, ki čaka na sojenje, da se izogne priporu z začasnim izpustom v državi prebivanja. Evropski nalog za nadzor je izdan z namenom zagotavljanja načela nediskriminacije glede na državljanstvo iz člena 18 Pogodbe o delovanju Evropske unije, saj omogoča državljanom EU, ki so osumljeni storitve kaznivega dejanja v državi članici, v kateri ne prebivajo, enako obravnavo glede na njihov osebni položaj med čakanjem na sojenje.

■ Zadnja posodobitev: 29/07/2025

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.